

Deltanatuur en recreatie: veranderen om hetzelfde te blijven

Ongerustheid onder een deel van de bevolking moet serieus genomen worden

Jan-Paul Bron op de Ouddorpse haven.

Foto: Jaap Reedijk

Het landschap bij de vuurtoren.

OUDDORP - Architect en ondernemer Jan-Paul Bron dwaalt graag over het eiland waar hij is opgegroeid, woont en werkt. De rondjes langs de oevers, door polders en natuur geven tijd en stof tot nadenken. Hij ziet veel dat niet strookt met het beeld van het eiland dat soms wordt geschetst. "Rust en ruimte zijn hier niet in het geding, maar beleving, toegankelijkheid en kwaliteit".

Volgens Jan-Paul is er de laatste jaren een beeld geschetst dat natuur en duinlandschap op Goeree-Overflakkee de laatste jaren zijn opgeofferd aan nieuwe recreatieparken. "Dit klopt feitelijk niet", aldus Bron. Hij weet dat er momenteel veel over te doen is, "maar er is in onze verblijfsrecreatie weinig veranderd. Na de bouw van Port Zélande in 1990 hebben we zelfs gedurende 25 jaar geen enkele projectmatige verblijfsrecreatieve ontwikkeling op de kop gehad. Pas recent is daar, na jaren van voorbereiding door de voormalige gemeente Goedereede, verandering in gekomen met de realisatie van Hotel & Beach Resort Punt West en Landal Strand Resort Ouddorp Duin", aldus Bron.

Hij wijst erop dat geen van deze twee resorts is gebouwd in de natuur of in bestaand duin. Wel is bij allebei een nieuw natuurlijk duinlandschap met bijbehorende vegetatie aangelegd als 'drager' van de bebouwing. Beide plannen creëren de omstandigheden om de biodiversiteit te vergroten en geven ruimte aan recreatief medegebruik door de lokale bevolking en dag-recreatieve bezoekers.

Punt West

Punt West doet dat met openbare stranden en de Beach-club, Oud-

dorp Duin met een restaurant, supermarkt, zwembad en theater. "In dat opzicht zijn beide projecten uniek en in mijn ogen een aanzienlijke verbetering in relatie tot de traditionele verblijfsrecreatieve terreinen met een slagboom." Gevraagd naar Roompot Vakanties Strandpark Duynhille, legt Bron uit dat dit project op bestaand recreatief terrein is uitgevoerd. "Het doel was om het eenzijdige aanbod op Goeree-Overflakkee aan te vullen met een ander verblijfstype. Duynhille heeft om de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren zelfs tot een vermindering van het aantal recreatieve nachtverblijven geleid. Er staan er nu 280 minder dan eerst. Verder is het zo dat tegenover één hectare verblijfsrecreatie op het eiland 10 hectare staat aan Natura2000, natuurgebieden en ecologische verbindingen. Rekenen we de Natura2000 gebieden in de gemeentelijke wateren mee, dan beschikken we zelfs over 50 hectare natuur op elke hectare aan verblijfsrecreatie. Alle bestaande campings en recreatieparken samen nemen nu nog geen 0,2% van het landoppervlak van onze gemeente in beslag. In het afgelopen decennium is de natuurontwikkeling op Goeree-Overflakkee zelfs ruim twee keer zo hard gegroeid als de recreatieve ontwikkeling.

Natuurontwikkeling

"En daar blijft het gelukkig niet bij", vertelt Bron, "in de komende jaren zal aan de noordrand van het eiland langs de oevers van het Haringvliet nog eens honderd hectare landbouwgrond omgezet worden in nieuwe natuur als onderdeel van het toekomstige nationale park NLDelta Biesbosch-Haringvliet. Voor nieuwe verblijfsrecreatie is op dit moment krap nog vijftien hectare beschikbaar, waarvan iets minder dan de helft op de kop en het restant

aan de oostkant van het eiland. En die gronden bevinden zich evenmin in de natuur. De 'selling points' van onze gemeente, de natuur en de rust en ruimte die daarmee samenhangen, zijn een gegeven en worden met de ontwikkeling van top-deltanatuur langs de noordrand van het eiland flink versterkt". Bron verduidelijkt dat dit goed is "want we willen deze groene oase tussen Rotterdam en Antwerpen behouden. We willen hier prettig kunnen blijven wonen, werken en ontspannen. Met natuurbehoud en verdere natuurontwikkeling snijdt het mes aan meerdere kanten. Flora en fauna kunnen gedijen, onze leefomgeving blijft aantrekkelijk en het type recreatie waarop wij als eiland willen inzetten om krimp, vergrijzing en verschraling van basisvoorzieningen in bijvoorbeeld het onderwijs en de zorg te bestrijden, kan alleen maar floreren bij een spannende deltanatuur om te beleven".

Deze insteek komt niet uit de lucht vallen. Al in 2011 werd dit pad ingeslagen na gedegen onderzoek door het Innovatieplatform Goeree-Overflakkee, een initiatief van de eilandelijke ondernemers. De uitkomsten van dat onderzoek zijn onder andere verwerkt in de brede gemeentelijke Eilandvisie. Voor de recreatie is de visie en aanpak daarna meegenomen in de Toeristisch-Recreatieve visie 2025. Als onderdeel van de Eilandvisie is Goeree-Overflakkee inmiddels flink op de kaart gezet als duurzaam eiland. "Ik kom voor mijn werk op veel plekken in Nederland en merk dat Goeree-Overflakkee meer bekendheid heeft dan vroeger en dat onze route naar duurzaamheid wordt opgemerkt. Onze gemeenteraad mag best eens een pluim op de hoed gezet worden voor deze brede en doordachte aanpak.

Ongerustheid serieus nemen

Overigens vindt Jan-Paul Bron dat de ongerustheid onder een deel van de bevolking over de recente recreatieve ontwikkelingen, serieus moet worden genomen. "Die beleving komt ergens vandaan, heeft oorzaken en aan die oorzaken moet je wat doen. Ik zie daar wel oplossingen. Eeuwenlang leefden wij tussen en mét het water, Maar langzaam hebben wij ons van het water afgekeerd. Onze 75 kilometer aan waterkant zijn door de deltadijken nauwelijks bereikbaar. Ook de beleefbaarheid van natuurgebieden is beperkt. Er is veel, maar we merken het kennelijk niet op. Als voorbeeld noem ik het natuurgebied bij de Ouddorpse vuurtoren dat daar in 2008-2009 is aangelegd. De wandelroutes zijn zo dat je het gebied moeilijk beleefd, omdat je laag loopt. Omgekeerd denk ik dat de aanwezigheid van resort Ouddorp Duin onevenredig wordt ervaren, omdat je er wandelend vanaf Het Flauwe Werk bovenop kijkt. Je zou het dus om moeten draaien. Het gebied bij de vuurtoren beter ontsluiten met royale hoger gelegen routes waar je de natuur kan ervaren en de wandelroute bij Ouddorp Duin juist lager aanleggen. Met dit soort simpele ingrepen kan veel van het gevoel van kwaliteitsverlies al worden weggenomen".

Kwaliteitseisen

Een ander belangrijk punt is de kwaliteit van wat je doet, meent Bron. "Met de huidige negatieve klank van het woord 'kustbebouwing' kan ik als liefhebber van onze Hollandse cultuur en traditie niet veel. De pittoreske havenplaatsen Middelharis, Dirksland en Goedereede zijn ooit aan de kust gebouwd. Volendam en Veere liggen nog steeds aan het water. Daar heeft niemand

bezwaar tegen, integendeel. Binnen onze eigen gemeente ligt de buurtschap Oostdijk pal onder aan de voet van de duinen en ieder weekend wemelt het er van wandelaars die daarvan genieten. De huizen aan de Groenedijk en de West Nieuwelandseweg in Ouddorp liggen al decennia in de duinennatuur. Deze locaties laten zien dat de combinatie van natuur en wonen juist prachtige plekjes kan opleveren. Maar om dit soort kwaliteit te creëren moet je verblijfsrecreatie een eisenkader opleggen." En dat mag wat Bron betreft best ver gaan om de recreatie te laten passen bij wie en wat wij zijn. Hij zou graag zien dat nieuwe recreatie goed aansluit op natuurgebieden, dat bij de inrichting van het landschap de bestaande of historische situatie het uitgangspunt is, dat gekozen wordt voor inheemse vegetatie die de biodiversiteit bevordert. Ook zou een landschaps- en onderhoudsplan onderdeel van het project moeten zijn en de verplichting om het landschap in stand te houden. Ook op het gebied van de bebouwing zelf kan er van alles worden bedacht. "Als je de buitenruimte mee-ontwerpt, dan voorkom je dat de gasten het landschap betreden buiten de paden. Dat hebben we op Punt West gedaan en dat werkt daar goed. De gasten blijven braaf op hun veranda en zetten hun ligstoel niet in de met zorg aangelegde nieuwe duinen."

"De kern van mijn verhaal schoot door mijn hoofd tijdens een ritje langs de Grevelingen", besluit Bron zijn gepassioneerde betoog. "Ik dacht aan Willem de Kooning, wereldberoemd kunstenaar en wijlen oom van onze vroegere Goeree notaris De Kooning. 'Ik moet veranderen om hetzelfde te blijven', was zijn lijfspreuk. Zo zie ik dat ook voor ons eiland."